

Der er langt mellem politikernes og danskernes værdier

Det fremgår af undersøgelse af danskernes værdier

Den danske værdiundersøgelse er del af en international spørgeskemaundersøgelse, der blev foretaget første gang i 1981, dernæst i 1999 og senest i 2008. Der er hver gang brugt det samme spørgeskema i alle landene (nu 44).

Den nyeste er netop udkommet: "Små og store forandringer. Danskernes værdier siden 1981 (Hans Reitzels Forlag, 2011). Undersøgelsen er ledet af professor Peter Gundelach fra Sociologisk Institut ved Københavns Universitet. Han skriver om undersøgelsen:

"Styrken ved værdiundersøgelsen er, at man kan følge udviklingen gennem svar på identiske spørgsmål over en næsten 30-årig periode. Svagheden kan være, at begreber og samfundsmæssige institutioner ændrer sig, så det samme spørgsmål måler forskellige ting i forskellige perioder" (Små og Store Forandringer, s. 17-18).

Værdier "handler om, hvad man mener bør ske i samfundet og ens eget liv. Værdier handler om, hvordan man selv ønsker at leve" – til forskel fra, hvad eksperter og politikere mener, at vi *burde* mene og gøre.

Det er nemlig slet ikke det samme, viser undersøgelsen.

Undersøgelsen fremstår nærmest som et dementi af en række postulater, som ellers ofte fremføres i medierne, som om der var tale om velunderbyggede sandheder. Lad os tage dem en for en:

"Familien står for fald"

Ifølge undersøgelsens data er familiens betydning ikke aftaget i den trediveårige periode, men familien har skiftet karakter, så det, der tidligere blev opfattet som afvigende, nu opleves som helt naturligt. Det gælder skilsmisser, nye familieformer, ændrede kønsroller og en børneopdragelse, hvor vægten lægges på børnenes gode sociale egenskaber.

"Danskerne er blevet mere fremmedfjendske"

Trods den ind imellem iltre debat om indvandrere, stramninger af indrejseregler, optagelsesprøver og forringet økonomi så er danskernes holdning til indvandrere blevet meget mere tolerant, fordi vi er vant til at omgås mennesker med en anden hudfarve.

"Kirken har mistet betydning"

Der er faktisk flere, der går i kirke nu end for 30 år siden, men kirken har mistet autoritet, men ikke nødvendigvis betydning. Der bliver lagt mere vægt på de "positive" og individualistiske sider af kirken, mens det fælles og "negative" vælges fra. Danskerne bruger gerne kirken, men med sig

selv i centrum som en del af familiens iscenesættelse, men uden det traditionelle kristne fællesskab som omdrejningspunkt.

"Danskerne er blevet mere borgerlige"

På trods af et borgerligt flertal ved valgene i 2001, 2005 og 2005 så er der ifølge undersøgelsen sket en venstredrejning af de politiske værdier, hvilket virker mærkværdigt. Det siges, at de politiske værdier ikke slår direkte igennem ved valg af parti, hvilket undersøgelsen ikke giver nogen forklaring på.

"Demokratiet er i forfald"

Legitimiteten og tilslutningen til det danske demokrati som styreform fejler ikke det mindste. Tilliden til systemet er grundlæggende høj.

"Foreningslivet sygner hen, og de unge gider ikke"

Ikke engang i foreningslivet står det så dårligt til, som man somme tider hører. Foreningerne tilpasser sig en ny tid og nye vilkår. Vi gør ikke tingene på samme måde som tidligere, men så finder vi bare en anden måde at gøre det på. Der er faktisk fremgang i foreningsliv og frivilligt arbejde, og der er en bemærkelsesværdig fremgang i de unges deltagelse!

Foreningsdanmark indgår ifølge Gundelach i en national fortælling om danskerne, der kan rumme alle, og som vi er ivrige efter at lære nydanskerne at kende.

Tillid, tillid, tillid

I virkeligheden er hele omdrejningspunktet for undersøgelsens resultater, at danskerne har en fantastisk høj tillid til hinanden og det fælles projekt. Det ligger i børneopdragelsen, og det ligger i uddannelserne, hvor vi "får alle forudsætninger for at kunne forstå 'andre mennesker' og opnå en forståelse af verden, der gør, at den virker imødekommende" (Morten Frederiksen, s. 220).

Tilliden er bredt, folkeligt forankret med århundredgamle rødder og modstår mediers og politikeres ensidige fokusering på konflikt, krise, trusler og elendighed.

En ting, som imidlertid ikke fremgår af værdianalysen, er spørgsmålet om, hvad det er for en slags demokrati, vi har i lyset af den himmelråbende forskel mellem politikernes og danskernes værdier. Det rejser i hvert fald spørgsmålet om, om folkets styre i folkestyret er gået hen og blevet styrets kamp om at styre folket.

Claudi Clausen
Redaktør